

מהי תכנית אישית?

תכנית אישית היא אמצעי שמסייע לנו להכיר את הלומדים ולתמוך בתהליכי הלמידה וההתפתחות שלהם. התכנית נבנית באחריות משותפת עם הלומדים ועוזרת בטיפול היכולת שלהם ליזום ולנהל באופן עצמאי תהליכי למידה עשירים ופוריים.

למי תכנית אישית מיועדת?

לכל תלמיד ותלמידה שלומדים בבתי הספר המכילים.

בשביל מה צריך תכנית אישית?

לתכנית האישית יש 2 מטרות מרכזיות ומשלימות:

מיקוד
מיקוד בכוונות מוגדרות להתפתחות ובניית פרופיל לשיתוף עם הסביבה

הרחבת ההיכרות עם עולם הילדה.
ועם תהליכי הלמידה שלה.

ממה תכנית אישית מורכבת?

התכנית האישית מאורגנת סביב 4 ערוצי חקר מקבילים:

הפרופיל שלי

הפרופיל הוא המקום של הלומדים לבטא את מי שהם ולשתף מהתהליכים שלהם עם העולם. את הפרופיל יוצר הלומד, בעזרת מי שמכיר אותו טוב (מורה, הורים, מבוגרים משמעותיים נוספים). הוא כולל מידע מתוך 3 הערוצים הנוספים, וניתן לבנות ולהציג אותו בכל מדיה אליה התלמיד מתחבר (מצגת, סרטון, מכתב, קומיקס, ועוד). תהליך בחירת המדיה ועריכת המידע המופיע בפרופיל הם הזדמנות לחקר עולם התקשורת והשיתוף.

הכוונות שלי

הגדרת כוונות עוזרת לנו להתמקד בנתיבי התפתחות מוגדרים ולקדם יעדים מסוגים שונים: שאיפות, חלומות, תחומי עניין, חוזקות, צרכים לימודיים, חברתיים, רגשיים או התנהגותיים, ועוד. באחריות משותפת עם הלומד, נבחרות כוונות בהתאם לצרכים ולשאיפות שלו ושל המבוגרים המשמעותיים שלצידו. הכוונות מספקות הזדמנות לצמיחה, להתבוננות ולניהול עצמי של תהליך הצבת מטרות ויצירת תכנית פעולה להשגתן.

הלמידה שלי

הרחבת ההיכרות עם הילדה. כלומדת ותיעוד המידע שנאסף בתהליך החקירה. הוא כולל מידע על שאיפות לימודיות, כיווני חקר מעניינים, תחומי חוזק וקושי וכל מידע שמסייע לילדה להבין מה עוזר ליה. ללמוד (תנאים מועדפים ללמידה, אמצעי למידה והוראה יעילים, אסטרטגיות שעובדות עבורה ועוד).

העולם שלי

הרחבת ההיכרות עם עולם הילדה. ואיסוף מידע מגוון על: חוויות, תחומי עניין ותחביבים, אנשים יקרים (או חיות מחמד), דברים פחות אהובים, חלומות, תשוקות ורצונות, וכל מה שחשוב ומשמעותי לילדה. יצירת הזדמנויות מגוונות להיכרות, פותחת בפני הלומדת אפשרות להכיר זוויות שונות בעצמה ובחוויות שלה.

הרחבת ההיכרות מתרחשת במגוון הקשרים ומועדים
וסביב אינספור שאלות חקר. דרך תיעוד הגילויים והחוויות,
ההיכרות מקבלת ביטוי בתכנית האישית והופכת למשאב.

”כמה מפליא שאפשר להתבונן שעות ארוכות, ביער, בעץ אחד בו, בעלה אחד שעליו, בעורק אחד של העלה - ושעות מפליאות זורמות ועוברות בנשמה“
יאנוש קורצ'אק

איך זה יכול לעזור לנו, המורים?

- לראות כל ילד כיכול ומסוגל
- לפגוש כל ילד במקום בו הוא נמצא ולמצוא את נקודות החיבור אליו
- לבסס יחסי שותפות ודיאלוג עם הילד ומשפחתו (שבמרכזם תמיכה בתהליכי ההתפתחות והלמידה של הילד)
- לעודד חשיפה להתנסויות, דרכי למידה ואופני ביטוי מגוונים
- למפות כוחות שונים בין לומדים ולערוך חיבורים משמעותיים
- לארגן ולתעד מידע שימושי לתמיכה בתהליכים של תלמידים רבים במקביל
- לעצב סביבות למידה מגוונות ומותאמות לשונות בין הלומדים (UDL)
- לטפח ולהדגים ניהול מוצלח של תהליכי למידה: הגדרת יעדים, בניית תכניות פעולה והתבוננות בהשפעה של בחירות שונות
- לספק ללומד (ולמבוגרים אחרים שעובדים איתו) כלים ואסטרטגיות להתמודדות עם אתגרים ועם קשיים

מה התכנית האישית מספרת לי, התלמידה?

”אני חשובה. יש לי שותפים לדרך והמבוגרים בבית הספר רוצים להכיר אותי ולעזור לי להצליח. רואים אותי פה. גם אם אני ממש מסתדרת וממש בשקט. יש לי משמעות. ואין עוד אף אחת בדיוק כמוני. יש בי שפע של גם, וגם וגם - ואני יכולה לתרום מתוכי ולהשפיע ממנו על העולם. אני שייכת לפה. מכירים פה את הבית שלי ואת המשפחה שלי - וכולם עובדים יחד כדי שיהיה לי הכי טוב שאפשר. אני יודעת במה אני טובה, וגם המשפחה שלי והמורים שלי יודעים. אני יודעת גם שאני מסוגלת להתמודד עם דברים שמאתגרים אותי ולהתנסות בדברים חדשים. וזה קורה בקצב שמתאים לי... אני יכולה לבקש עזרה ותמיכה כשאני צריכה, ואני לומדת מי בסביבה שלי יכול להשלים אותי ואיך נכון לי להעזר בהם. אני מתבוננת בדרך שלי ובכוונות שלי ואני יודעת שאני מסוגלת. כי אני רואה שעם תכנית טובה, כלים מתאימים ושותפים נכונים - אני יכולה להשיג את מה שאני רוצה.“

איפה ומתי זה קורה?

מפגש בוקר

זמן משמעותי לקידום תכניות אישיות כקבוצה (במסגרת כיתה אם או קבוצת בית קטנה). ניתן לקיים שיח ופעילויות להרחבת ההיכרות שבסופן הילד מתעד בתיק שלו, להקדיש זמן לקידום משותף של התכניות עם עמיתים, לעבודה של מורה עם קבוצה קטנה, ועוד.

שיחה אישית

שיחות אישיות יכולות להתקיים בדרכים שונות: זמן קבוע במערכת, ימים מרוכזים מספר פעמים בשנה, במסגרת זמן גמיש במערכת, במהלך שיעור (בעזרת חלוקת תפקידים נכונה בין המבוגרים בכיתה), ועוד.

שיעור\מרחב למידה

ניתן לבנות שיעורים ומרחבי למידה שמתייחסים לחומרים שעולים מהתכניות האישיות ומכוונות הילדים, או לבנות שיעורים שבבסיסם הרחבת המגוון כחלק מהשיעור ללא התייחסות לילד ספציפי. ניתן גם ליצור שיעור בו הכיתה עובדת בתחנות כאשר אחת התחנות היא קידום התכנית האישית בחיבור לנושא השיעור. בשיעור שפה למשל, ניתן לדון עם הלומדים בדרכים בהן הם אוהבים ללמוד את האותיות (או בכלל ללמוד), ולבנות יחד פעילויות מאתגרות ומהנות.

בית ומשפחה

הרחבת ההיכרות אל הבית והמשפחה מציעה זוויות ייחודיות על עולמו של הילד. ניתן ליצור אפשרויות לחקירה אישית או חקירה משותפת עם המשפחה (למשל, חוברת היכרות לעולים לכיתה א'). בנוסף, הדיאלוג עם ההורים במסגרת מפגשים\תקשורת שוטפת, מהווה חלק חשוב מבניית התכנית האישית וקידומה.

רצועה ייעודית במערכת השעות

ניתן להשתמש ברצועות במערכת לבנייה לקידום של תכניות אישיות: קבוצת יזמות אישית או קבוצה להגשמת חלומות כחלק ממרחב פתוח, זמן לחיבור בין עמיתים עם כוונות משותפות\משלימות, זמן להתקדמות לימודית בו יש מרכז למידה עם מורים לקידום אתגרים או עבודה על פרויקטים, ועוד.

תכניות אישיות אפשר לקדם בכל זמן ובכל מקום. הנה כמה דוגמאות...